

SUHANGON KAIVOSHANKKEEN LAAJENNUKSEN YVA

28.8.2013

YLIJOEN SIIRTO

ALUSTAVA TEKNINEN TARKASTELU

Sisältö

1	YLEISTÄ	2
2	MITOITUSPERUSTEET	2
3	YLIJOEN UOMAVAIHTOEHDOT	3
3.1	VE1	3
3.2	VE2	4
3.3	VE3	5
4	VAIHTOEHTOJEN VERTAILU	6
5	KOTIOJAN SIIRTO	6

Liitteet

– Ylijoen siirto VE1, layout	1:20 000	23.8.2013	Liite 1
– Ylijoen siirto VE2, layout	1:20 000	23.8.2013	Liite 2
– Ylijoen siirto VE3, layout	1:20 000	23.8.2013	Liite 3
– Ylijoen siirto VE1, pituusleikkaus	1:10 000/1:1000	23.8.2013	Liite 4
– Ylijoen siirto VE2, pituusleikkaus	1:10 000/1:1000	23.8.2013	Liite 5
– Ylijoen siirto VE3, pituusleikkaus	1:10 000/1:1000	23.8.2013	Liite 6
– Tyyppipoikkileikkaus	1:100/1:100	23.8.2013	Liite 7.1
– Tyyppipoikkileikkaus B	1:100/1:100	23.8.2013	Liite 7.2
– Kotiojan siirto	1:10 000	23.8.2013	Liite 8
– Kotiojan siirto, pituusleikkaus	1:5000 /1:500	23.8.2013	Liite 9

1 YLEISTÄ

Suunnitellun Suhangon pohjoisen louhoksen läpi virtaa Ylijoki noin kolmen kilometrin matkalta. Joki tulisi kulkemaan myös kaivoksen pohjoispuolelle suunnitellun sivukivialueen läpi noin 1,5 kilometrin matkalla.

Ylijoen uoman siirtämiselle tulevan louhosalueen ulkopuolelle tehtiin kolme vaihtoehtoista reittiä. Lisäksi tarkasteltiin louhoksen eteläkulmalla aivan kaivoksen tuntumassa Ylijokeen laskevan Kotiojan kääntämistä ylempänä ensin Yli-Portimojärveen ja sieltä takaisin Ylijoen vanhaan uomaan. Tällä ratkaisulla uoman etäisyyttä kaivoksesta pystytään lisäämään merkittävästi.

Kaikki tutkitut Ylijoen siirtovaihtoehdot sijoittuvat tulevan louhoksen itäpuolelle. Sijoittamista louhoksen länsipuolelle ei ole pidetty järkevänä maaston topografian takia.

Ylijoen alueella louhoksen kohdalla ja sen pohjoispuolella kasvaa uhanalaista pohjanhyttelöjäkälää (*Collema Curtisporum*), joka on otettu huomioon suunniteltaessa ja vertailtaessa Ylijoen vaihtoehtoisia reittejä. Vertailussa on huomioitu myös uomien sijainti suhteessa Suhangon pohjoiseen louhokseen ja kaivoksen liikenneväylien sijoittamiseen.

2 MITOITUSPERUSTEET

Uomavaihtoehdot on mitoitettu nykytilanteen mukaan määritetyllä mitoitusvirtaamalla. Ylijoen uoman perusmitoitus on tehty vesistömallista saaduista valumista määritetyn kerran 50 vuodessa toistuvan ylivirtaaman ($HQ_{1/50}$) perusteella. Lisäksi on tarkistettu, että vesi pysyy uomassa myös kerran 250 vuodessa toistuvalla ylivirtaamalla $HQ_{1/250} \leq 1.32 * HQ_{1/50}$

Ylijoen uoman mitoitustiedot

Valuma-alueen koko: 116,14 km²

Mitoitusvirtaamat: MQ=1,48 m³/s

$$MHQ = 21 \text{ m}^3/\text{s}$$

$$HQ_{1/50} = 39 \text{ m}^3/\text{s}$$

Virtausnopeus on keskivirtaamalla MQ noin 0,76 m/s.

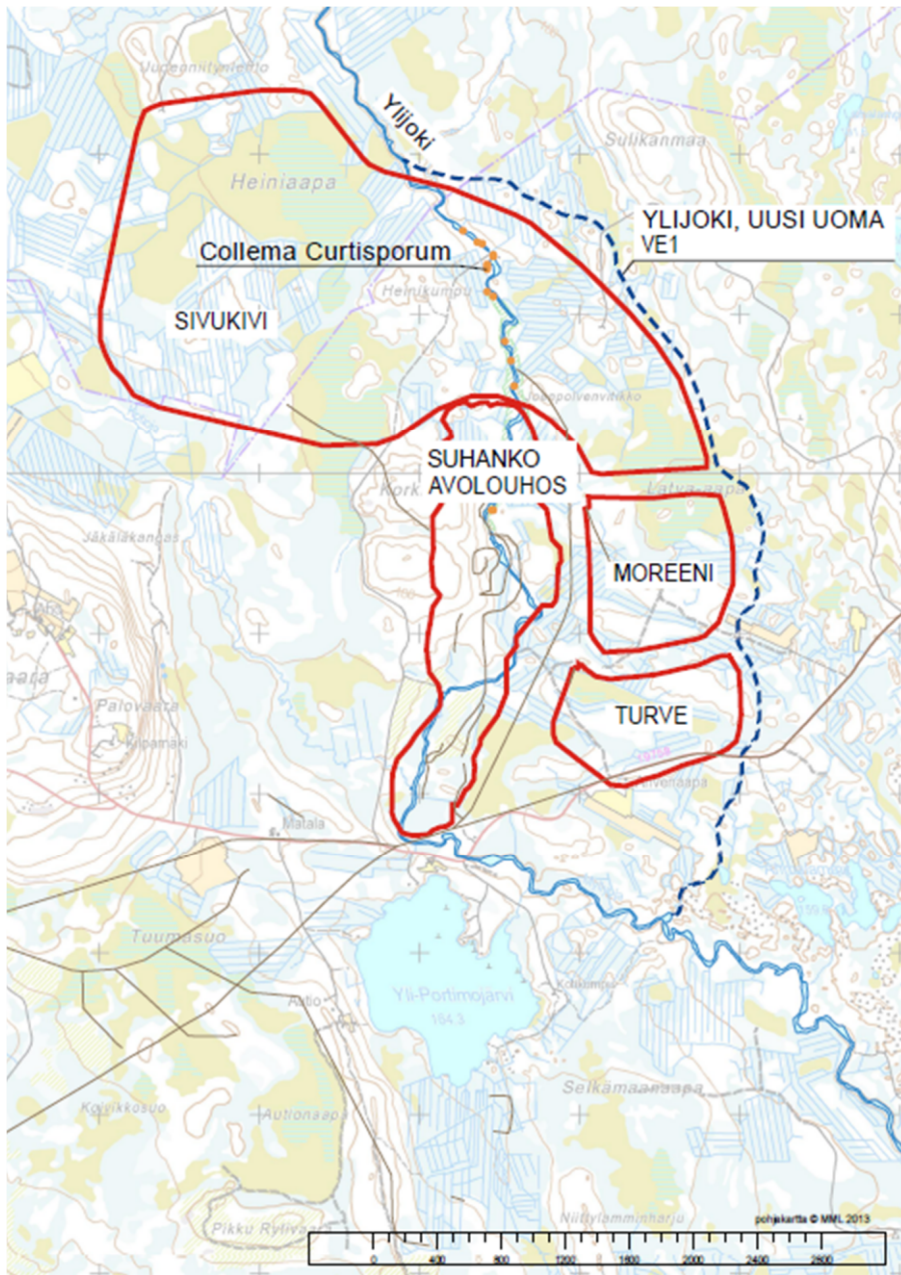
Suunniteltujen uomien kaltevuus on pääsääntöisesti 0,05 %, lukuun ottamatta koskipaikkoja, joissa pituuskaltevuus on suurempi.

Uomien vaihtoehtoisia tyyppipoikkileikkauksia on esitetty liitteessä 7, joista tulvatasanteellista vaihtoehtoa A on käytetty uomien mitoituksessa. Uoman pohjan leveys on molemmissa vaihtoehdoissa 7 m ja luiskakaltevuus 1:3, paitsi syvissä leikkauksissa 1:2:5.

3 YLIJOEN UOMAVAIHTOEHDOT

3.1 VE1

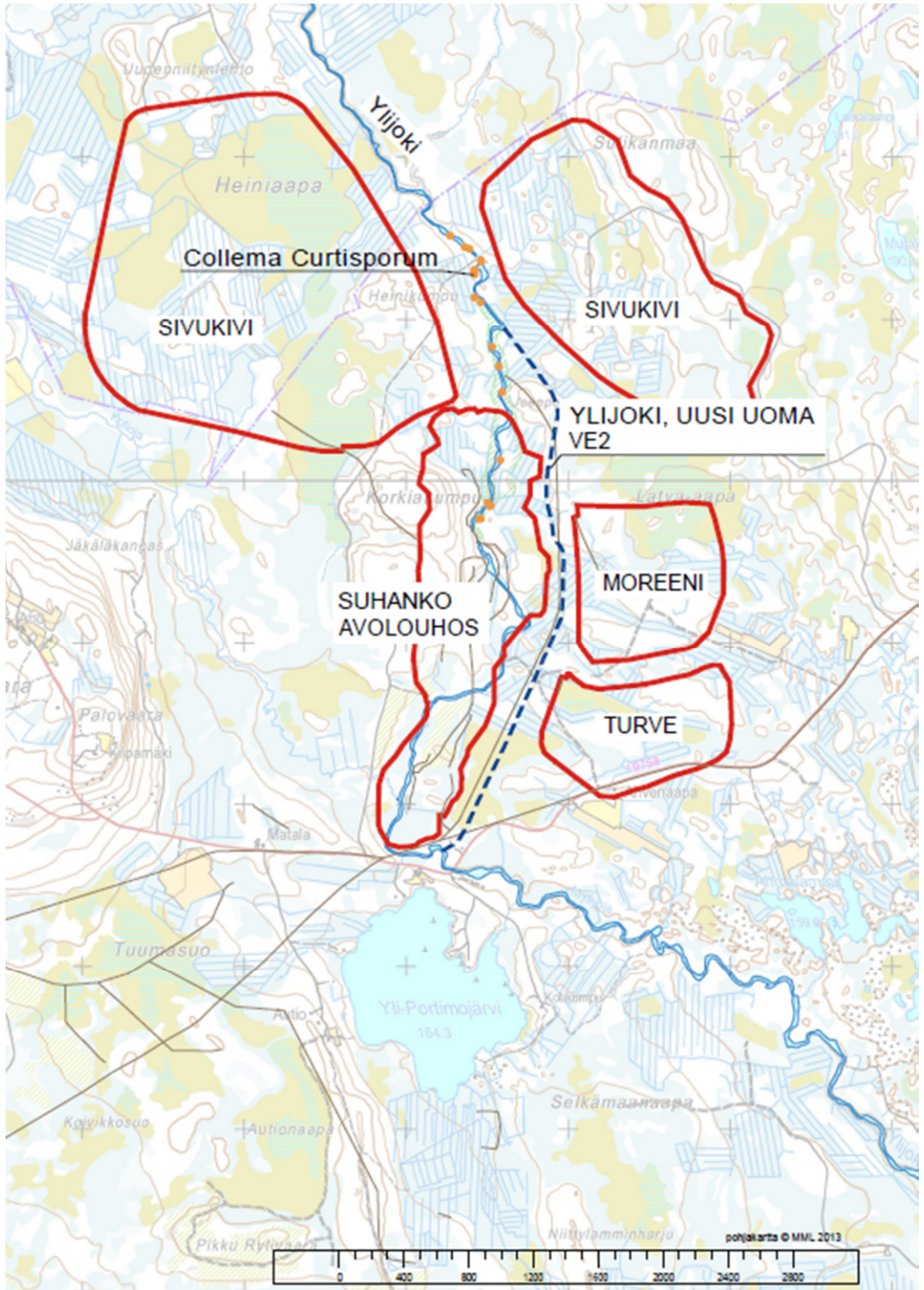
Vaihtoehdon 1 mukainen uoman linjaus kiertää itäpuolelta sivukiven, moreenin ja turpeen läjitysalueet. Uoman pituus on noin 6280 m ja kokonaispudotus noin 13 m. Uoman syvyys vaihtelee maastonmuodoista riippuen 2-11 metrin välillä. Leikkausmassojen määrä on arviolta 1,02 milj. m³. Vaihtoehdolla 1 sivukivialueen läjitys voidaan toteuttaa yhtenäisenä louhoksen pohjoispuolelle. Uoman sijainti on esitetty liitteessä 1 ja pituusleikkaus liitteessä 4 ja uoma erkanee nykyisestä Ylijoen uomasta noin 1.8 km kaivoksen pohjoispuolella.

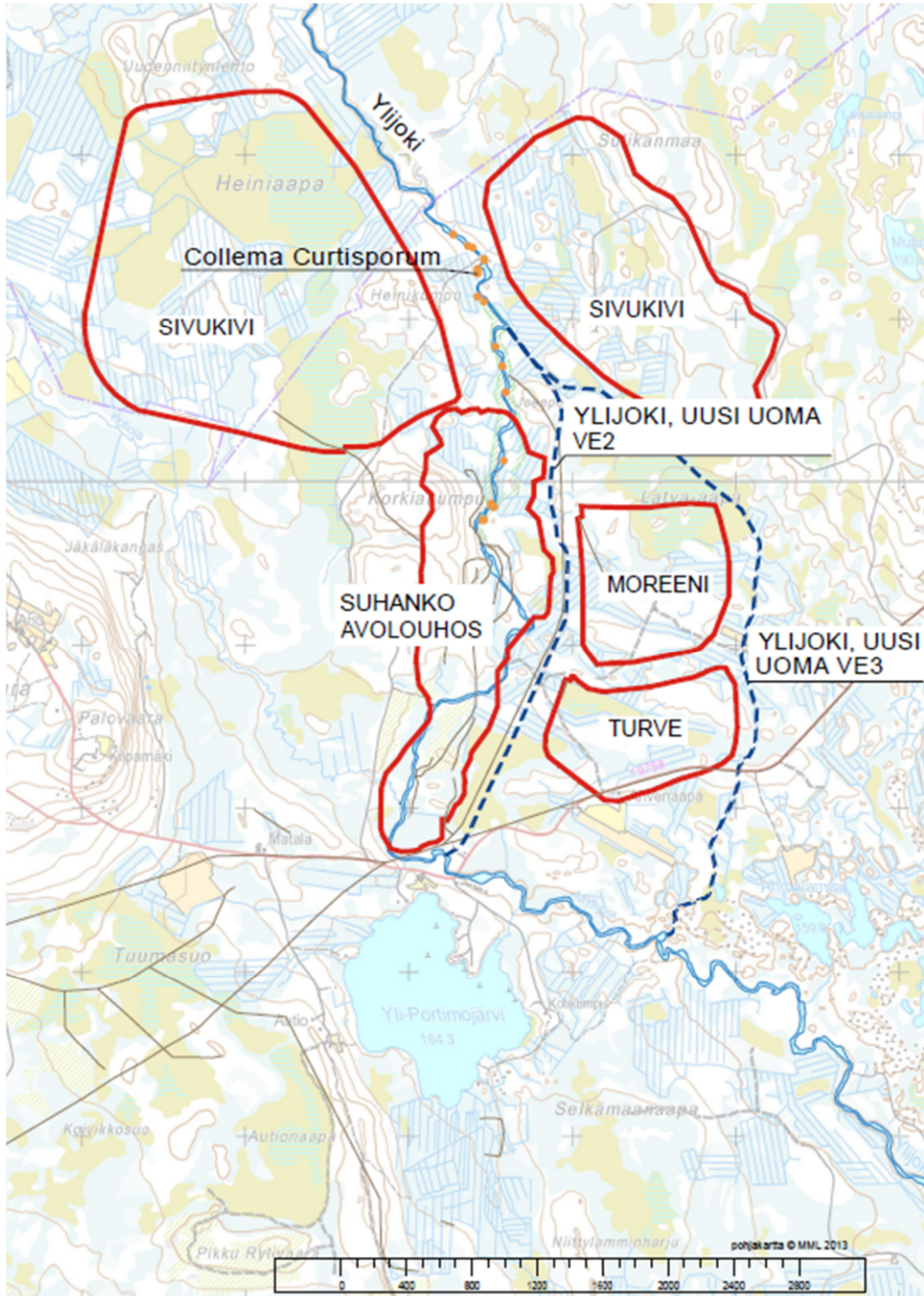
3.2 VE2

Vaihtoehdon 2 mukainen uoman linjaus kulkee Suhangon pohjoisen louhoksen vierestä. Uoman pituus on noin 3 550 m ja kokonaispudotus noin 6,5 m. Uoman syvyys vaihtelee maastonmuodoista riippuen 2-7 metrin välillä. Leikkausmassojen määrä on arviolta 0,38 milj. m³. Vaihtoehdossa 2 sivukivi läjitetään kahteen alueeseen Ylijoen uoman molemmin puolin. Uoman sijainti on esitetty liitteessä 2 ja pituusleikkaus liitteessä 5.

3.3 VE3

Vaihtoehdon 3 mukainen uoman linjaus kiertää itäpuolelta suunnitellut moreenin ja turpeen läjitysalueet. Sivukivi läjitetään kahteen alueeseen Ylijoen uoman molemmin puolin. Uoman pituus on noin 4 760 m ja kokonaispudotus noin 11 m. Uoman syvyys vaihtelee maastonmuodoista riippuen 2-8 metrin välillä. Leikkausmassojen määrä on arviolta 0,43 milj. m³. Uoman sijainti on esitetty liitteessä 3 ja pituusleikkaus liitteessä 6.

4 VAIHTOEHTOJEN VERTAILU

Uomavaihtoehtoista VE1 on selvästi pisin (6 280 m) ja sen leikkausmassojen määrä on maaston korkeusvaihteluista johtuen suurin (1,02 milj m³). VE1:n etuina on sen sijainti turvallisuuden kannalta riittävän etäällä Suhangon pohjoisesta louhoksesta eikä reitti myöskään hankaloita kaivosalueen liikennejärjestelyjä. VE1 on epäedullisin vaihtoehto uhanalaisen pohjanhyttelöjäkälän kannalta, ja myös kuivaksi jäävä Ylijoen uoman osa on vaihtoehtoista pisin. Yleisen tien ja uuden uoman risteämiskohtaan tarvitaan uusi silta.

Vaihtoehdon VE2 etuina ovat vaihtoehtoista pienin massamäärä (0,38 milj m³) ja lyhin uoman pituus (3 550 m). Vaihtoehdon 2 ongelmia ovat sijainti lähellä louhosalueen reunaa ja uoma tulisi huomioida kaivosten tielinjausten suunnittelussa.

Vaihtoehto VE3 on toiseksi lyhyin (4 760 m) ja myös sen vaatima leikkausmassojen määrä on kohtuullinen (0,43 milj m³). VE3 kiertää ylijäämämaiden ja turpeen läjitysalueet niiden itäpuolelta etäällä louhoksesta, ja siten se ei aiheuta turvallisuusriskiä louhosalueella. Vaihtoehto on edullinen myös kaivosliikenteen kannalta. Vaihtoehtoissa 2 ja 3 kuivaksi jäävä Ylijoen uoman osa on 1,4 km lyhyempi kuin VE1:ssä, jolloin myös puolet alueen uhanalaisista pohjanhyttelöjäkäläesiintymistä on mahdollista säilyttää. Periaatteessa myös kaivoksen pohjoispuolinen uoman osa on mahdollista vesittää pienellä virtaamalla, joka ohjataan kaivoksen itäreunalle kaivettavaa niskaojaa myöten.

Taulukko 1. Uomavaihtoehtojen etujen (+) ja haittojen (-) vertailu

	Uoman pituus	Leikkaus- massojen määrä	Turval- lisuus	Liikenne- väylät	Vaikutus luonto- arvoihin
VE1	-	-	+	+	-
VE2	+	+	-	-	+
VE3	+	+	+	+	+

Kaikissa vaihtoehtoissa turpeen läjitysalue menee nykyisen yleisen tien alueelle. Siirto riittävän etäälle tiestä on mahdollista ylijäämämaiden läjitysalueelta ja turpeen läjitysalueelta muotoilemalla.

5 KOTIOJAN SIIRTO

Kotiojan uoman mitoitus on tehty hyödyntäen nomogrammeja mm. valuma-alueen koon ja järvisyyden perusteella. Uoman perusmitoitus on tehty kerran 50 vuodessa toistuvan ylivirtaaman (HQ_{1/50}) perusteella. Lisäksi on tarkistettu, että vesi pysyy uomassa myös kerran 250 vuodessa toistuvalla ylivirtaamalla $HQ_{1/250} \leq 1.32 \cdot HQ_{1/50}$

Kotiojan uoman mitoitus tiedot

Valuma-alueen koko n. 20 km²

Mitoitusvirtaamat: MHQ= 3,9 m³/s

HQ_{1/20}= 7 m³/s

HQ_{1/50}= 8,6 m³/s

Kotioja käännetään laskemaan Yli-Portimojärveen. Uoman pituus on noin 940 metriä ja kokonaispudotus noin 2,6 metriä. Uoman syvyys vaihtelee noin 1,5 metristä 4 metriin. Esitetyllä vaihtoehdolla leikkausmassojen määrä on noin 15 400 m³. Uoman sijainti on esitetty liitteessä 8 ja pituusleikkaus liitteessä 9.

Oulu 23.8.2013

Pöyry Finland Oy

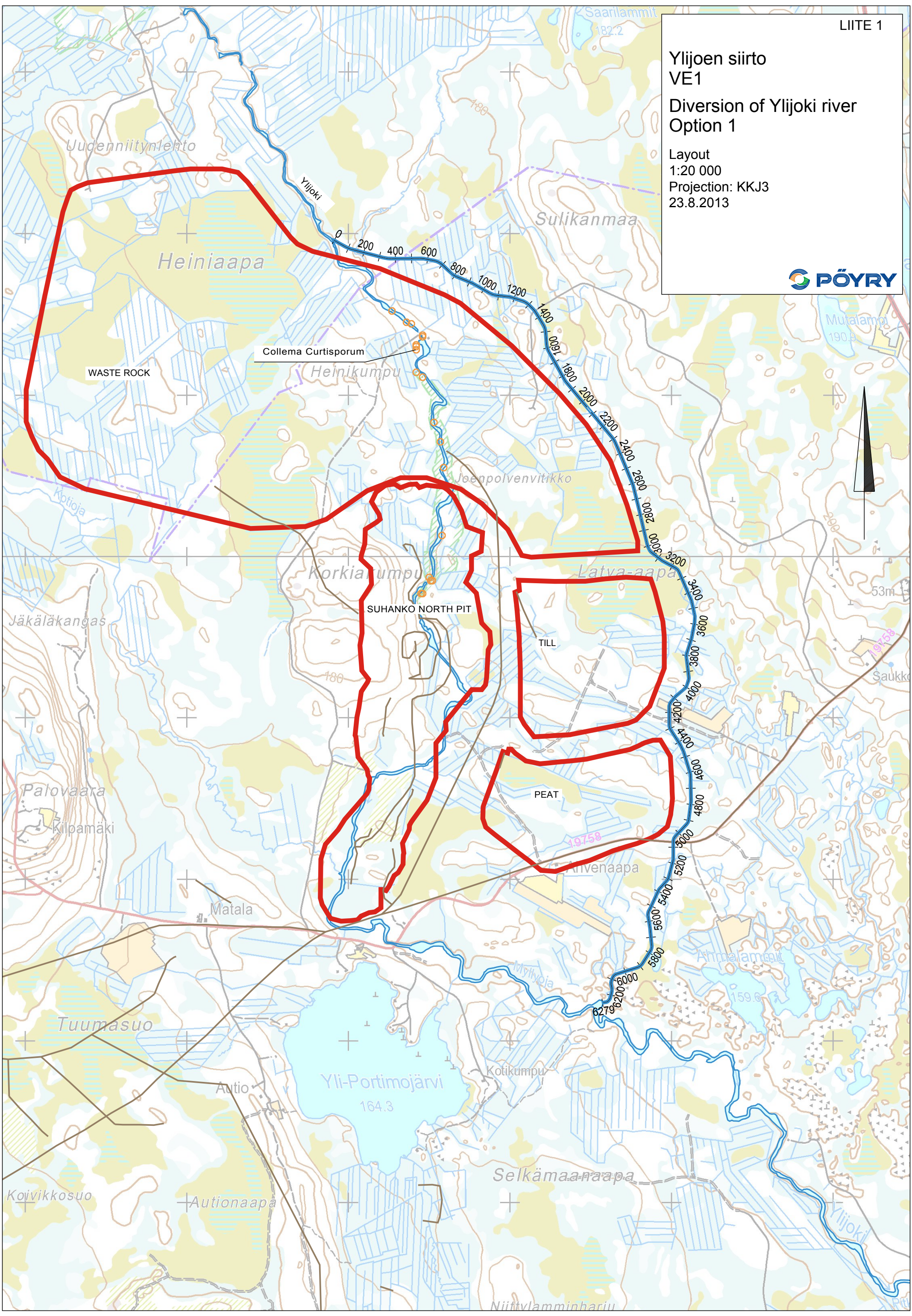
Leena Kurkinen
dipl. ins

Jari Lassila
dipl.ins.
osastopäällikkö
Ympäristötekniikka Pohjoinen

Ylijoen siirto
VE1
Diversion of Ylijoki river
Option 1

Layout
1:20 000
Projection: KKJ3
23.8.2013

Uudenniitynlehto

Heiniaapa

Sulikanmaa

WASTE ROCK

Collema Curtisorum

Heinikumpu

Joenpolvenvitikko

Korkiakumpu

SUHANKO NORTH PIT

TILL

Latva-aapa

PEAT

Kivenaapa

Matala

Tuumasuo

Yli-Portimojärvi
164.3

Selkämaa-aapa

Autionaapa

Niitylaminhariu

Mutalampi
190.9

53m

Saukko

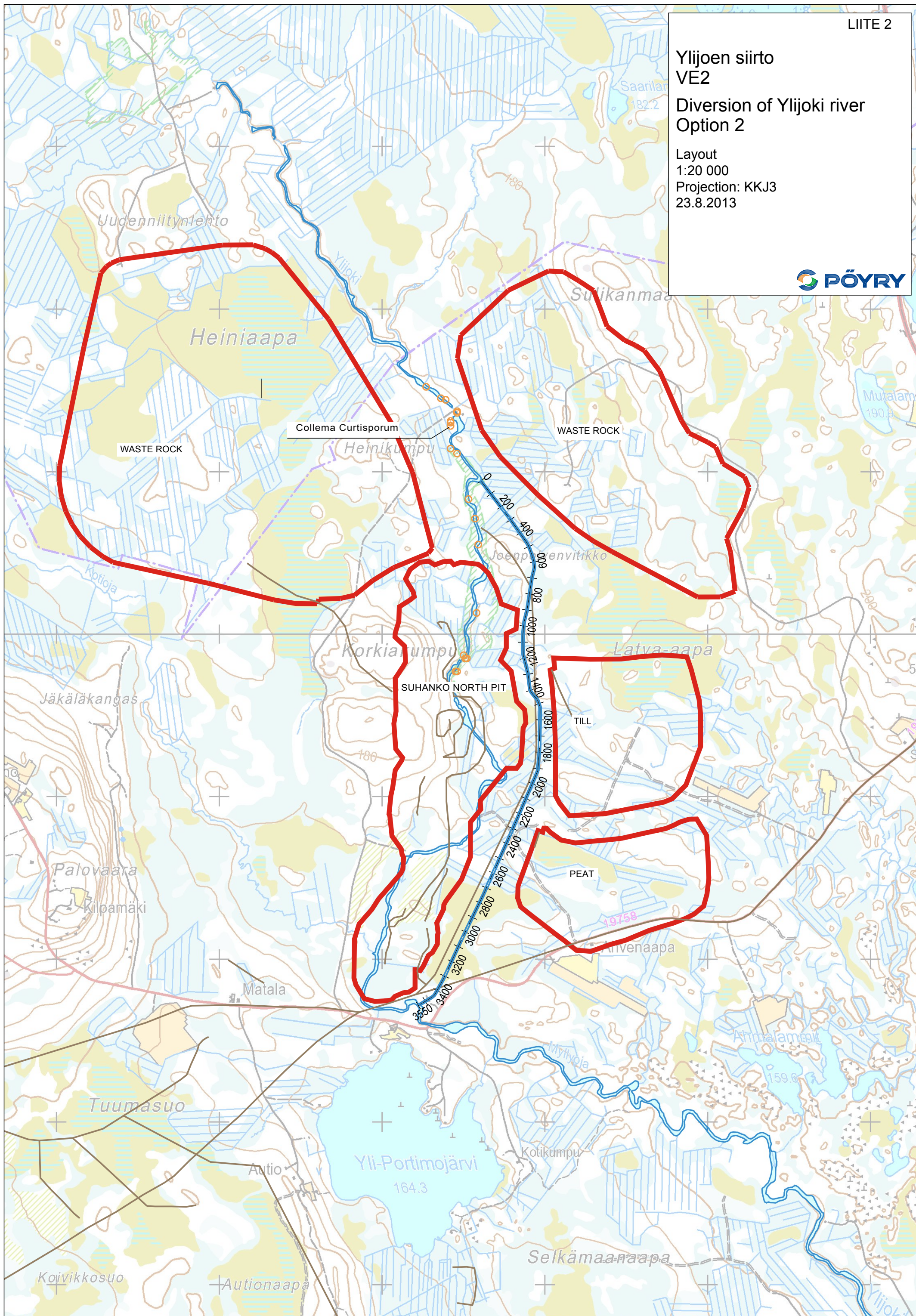
Annelampi
159.6

Ylijoki

Yljoen siirto
VE2
Diversion of Ylijoki river
Option 2

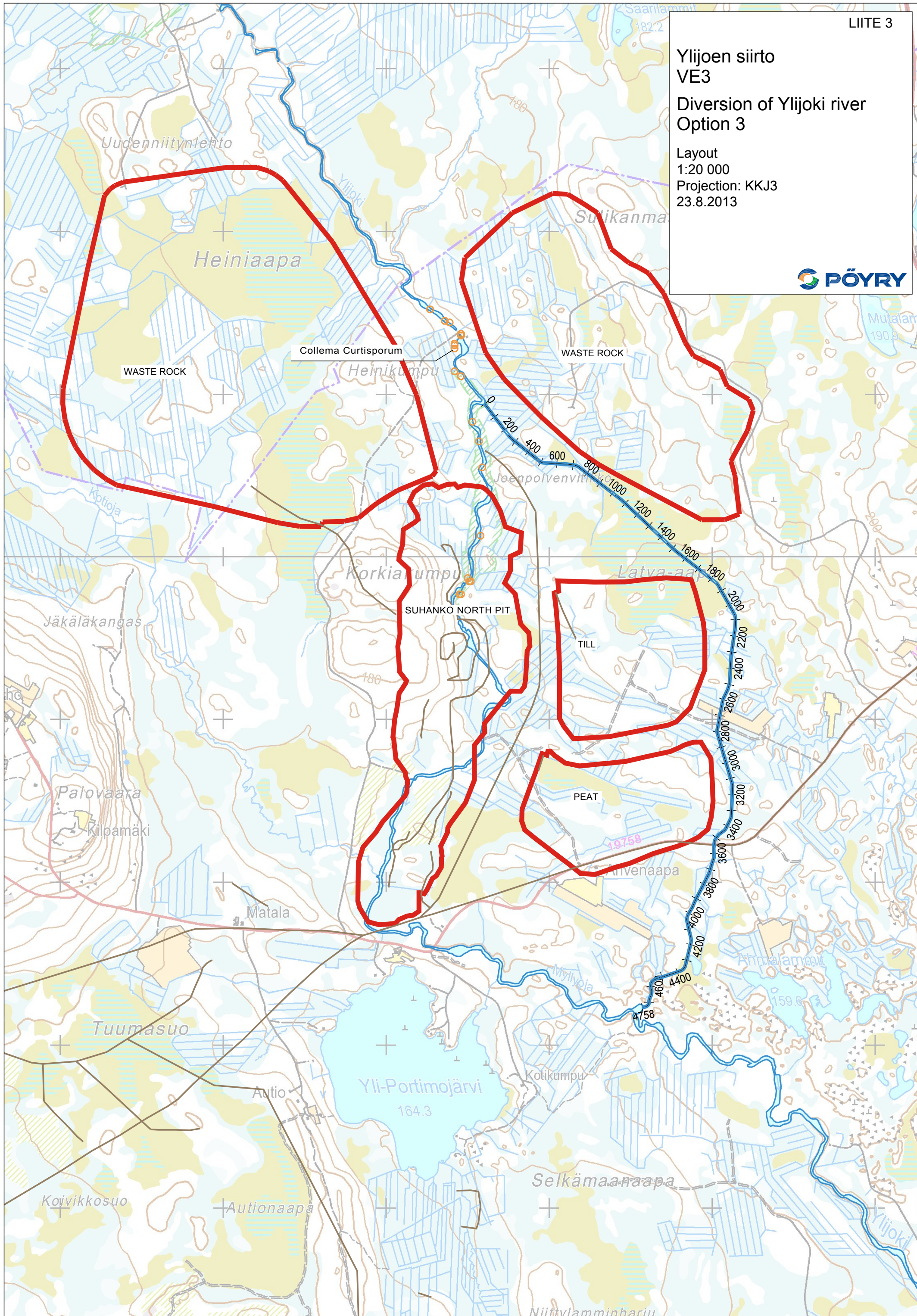
Layout
1:20 000
Projection: KKJ3
23.8.2013

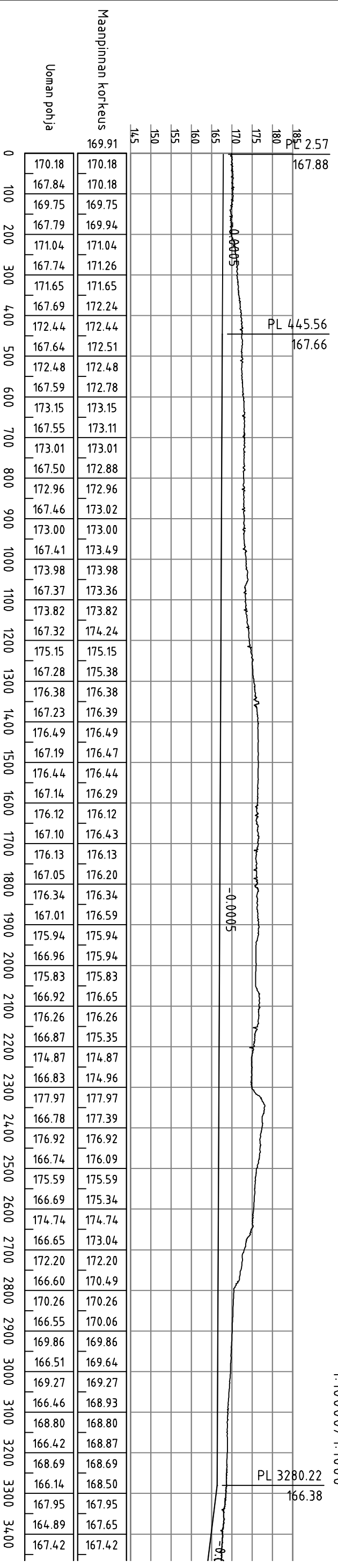
Ylijoen siirto
VE3
Diversion of Ylijoki river
Option 3

Layout
1:20 000
Projection: KKJ3
23.8.2013

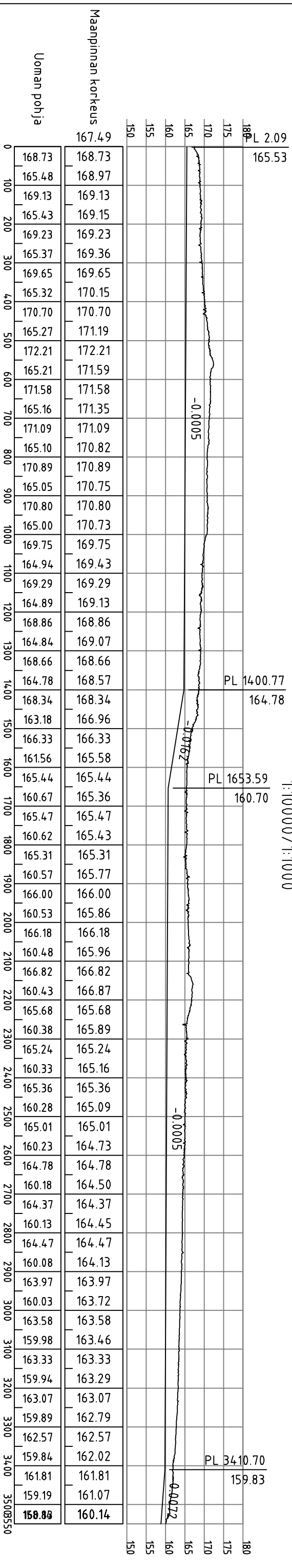

PITUUSLEIKKAUS pl_VE1:
1:10000/1:1000

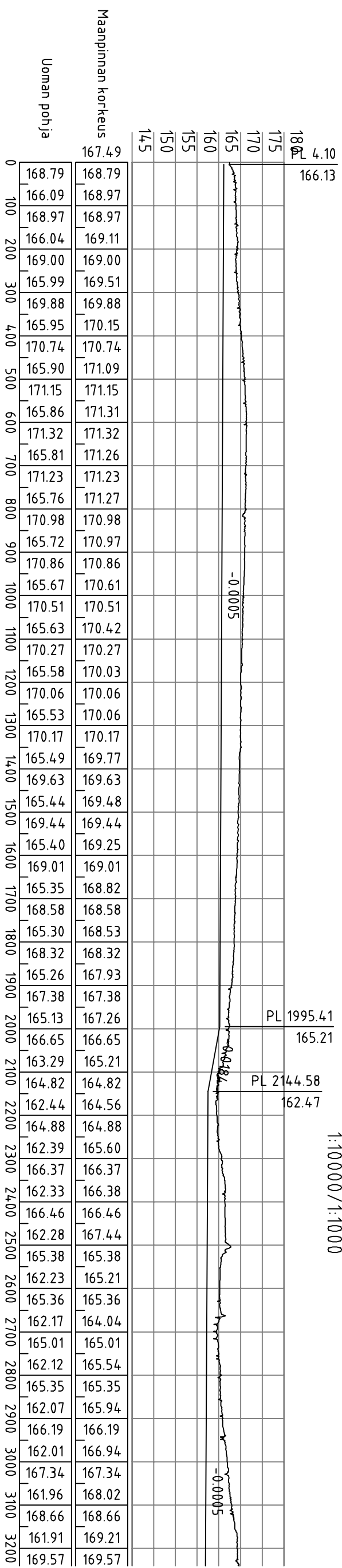
PITUUSLEIKKAUS pl_VE2:
1:10000/1:1000

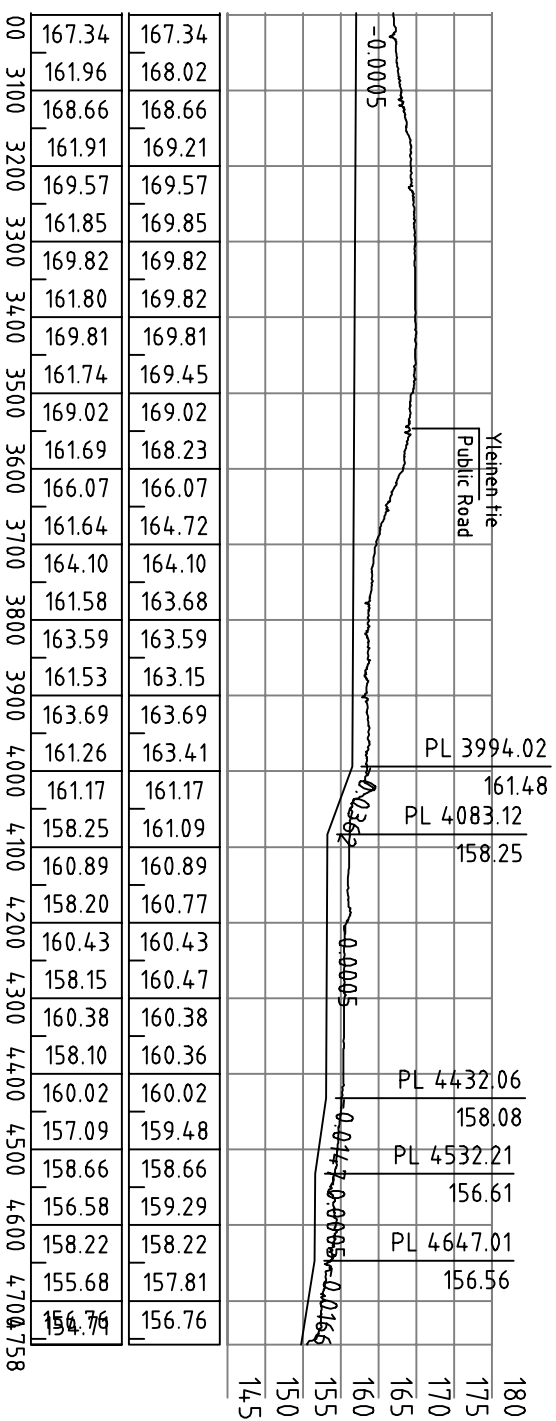
Ylijoen siirto
VE2
Diversion of Yijoki river
Option 2

Pituusleikkaus/ Longitudinal section
1:10 000/ 1:1000
23.8.2013

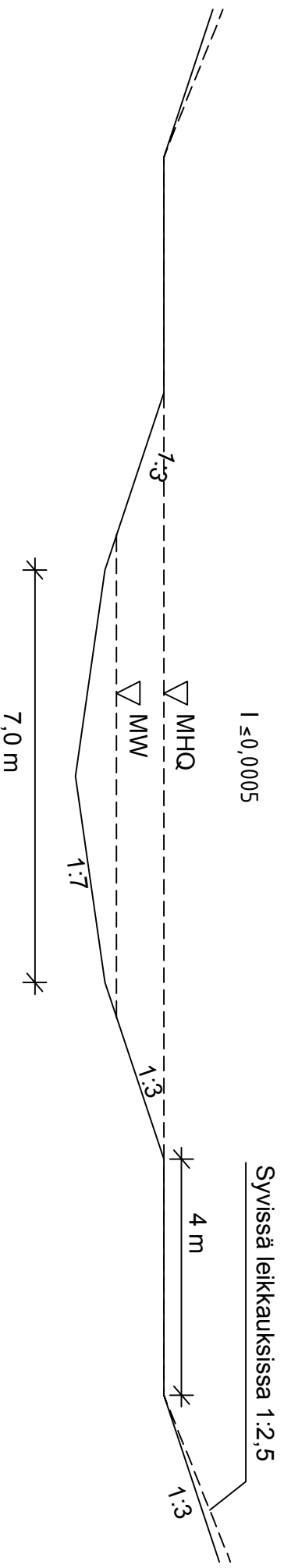
PITUUSLEIKKAUS pl_VE3:
1:10000/1:1000

Yljoen siirto
VE3
Diversion of Yljojoki river
Option 3
Pituusleikkaus/ Longitudinal section
1:10 000/ 1:1000
23.8.2013

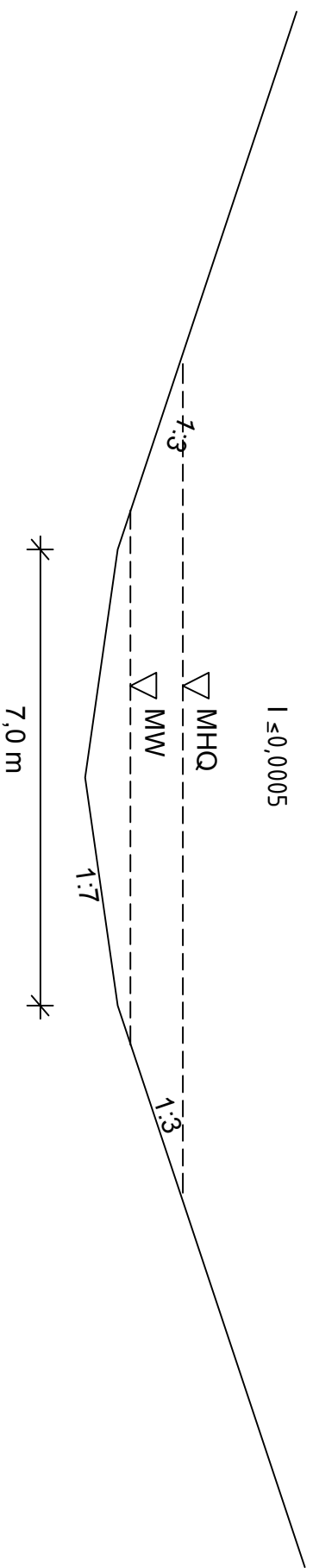

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS A
STANDARD CROSS-SECTION A
1:100/1:100

Tyypipoikkileikkaus
Standard Cross-Section
1:100/ 1:100
23.8.2013

TYYPPIPOIKKILEIKKAUS B
STANDARD CROSS-SECTION B
1:100/1:100

Tyypipoikkileikkaus
Standard Cross-Section
1:100/ 1:100
23.8.2013

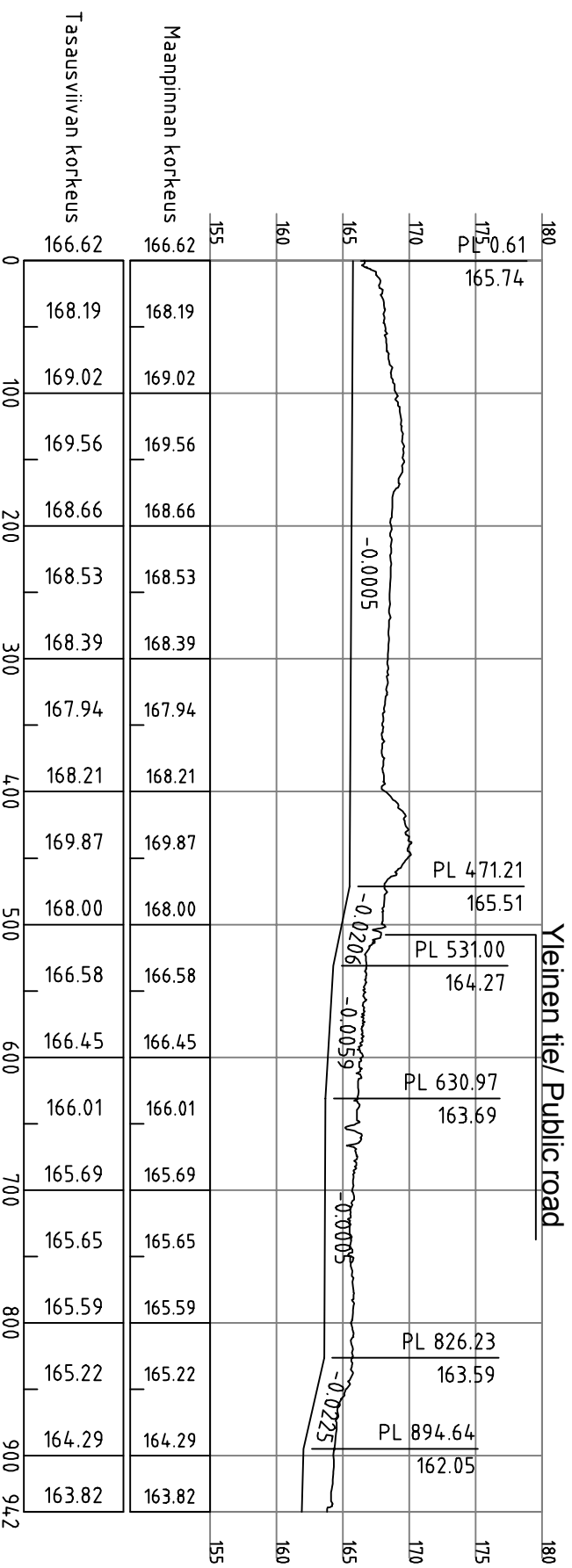
Kotiojan siirto
Diversion of Kotioja

Layout
1:10 000
Projekti: KKJ3
23.8.2013

PITUUSLEIKKAUS uoma1:
1:5000/1:500

Kotiojan siirto
Diversion of Kotioja

Pituusleikkaus/ Longitudinal section
1:5000/ 1:500
23.8.2013